

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

280

Finanse i nieruchomości w rozwoju lokalnym i regionalnym

Redaktorzy naukowi

Ryszard Brol

Beata Bal-Domańska

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-321-2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp.....	9
------------	---

Część 1. Finansowe aspekty działalności jednostek samorządu terytorialnego

---

Katarzyna Wójtowicz: Samorządowe reguły fiskalne jako sposób przywracania stabilności finansów publicznych – doświadczenia państw UE.....	13
Marek Obrębalski: Kontrowersje wobec „janosikowego” systemu samorządowego finansowego wspierania jednostek samorządu terytorialnego	21
Jarosław Hermaszewski: Nadwyżka operacyjna w analizie sytuacji finansowej gminy Sława w latach 2004-2011	31
Jarosław Skorwider-Namiołko: Zmiany w poziomie własnego potencjału inwestycyjnego gmin w okresie niestabilności finansowej	41
Kinga Wasilewska: Możliwości inwestycyjne gminy wobec rosnącego zadłużenia	50
Katarzyna Kokoszka: Nowa perspektywa finansowa Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej 2014-2020 – w kierunku regionalizacji?	59
Agnieszka Wasiuk: Pozyskiwanie środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przez Karkonoski Park Narodowy w latach 2009-2011 na realizację współpracy transgranicznej	67
Waldemar A. Gorzym-Wilkowski: RPO województwa lubelskiego w rozwoju obszarów peryferyjnych.....	75
Lech Jańczuk: Ocena rozwoju lokalnego i regionalnego w Polsce. Aspekt finansowy	84
Wioletta Czemieli-Grzybowska: Rola pomocy publicznej w procesie konwergencji.....	95
Wojciech Wachowicz: Ekonomiczne, prawne i społeczne uwarunkowania partnerstwa publiczno-prywatnego w samorządach terytorialnych	103
Joanna Nucińska: Pojemność informacyjna tradycyjnego i zadaniowego budżetu JST w zakresie finansowania oświaty w Polsce.....	112

Część 2. Nieruchomości na rynku lokalnym

Joanna Cymerman: Efektywność gospodarki nieruchomościami w gminie w aspekcie lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego.....	123
Jan Kazak, Agnieszka Stacherzak, Maria Heldak: Zbywanie nieruchomości komunalnych we Wrocławiu w latach 2001-2011	131
Sławomir Kłosowski: Zasady i uwarunkowania procesu wyceny nieruchomości w Republice Federalnej Niemiec	139
Marcelina Zapotoczna: Zarządzanie nieruchomościami wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy na przykładzie miasta Olsztyn.....	146
Katarzyna Frodyma: Metoda DEA w analizie efektywności nakładów na gospodarkę odpadami	156

Summaries

Part 1. Financial aspects of local government units activities

---

Katarzyna Wójtowicz: Sub-central fiscal rules as a way to restore sub-national fiscal sustainability of the European Union states	20
Marek Obrębalski: Controversies in accordance with "Janosik" financial helping system of self-governed territorial units	30
Jarosław Hermaszewski: Operating surplus in the analysis of the financial situation of municipality of Sława in the years 2004-2011	40
Jarosław Skorwider-Namiołko: Changes in the level of own investment potential of communes in the time of financial instability	49
Kinga Wasilewska: Investment opportunities of municipalities in comparison with raising debt.....	58
Katarzyna Kokoszka: New financial perspective of the Common Agriculture Policy of the European Union 2014-2020 – in the direction of regionalization?.....	66
Agnieszka Wasiuk: Acquisition of funds from the European Regional Development Fund by Karkonosze National Park between 2009-2011 for the implementation of cross-border cooperation	74
Waldemar A. Gorzym-Wilkowski: ROP for Lublin voivodeship in regional development.....	83
Lech Jańczuk: Assessment of local and regional development in Poland. Financial aspect.....	94

Wioletta Czemieli-Grzybowska: Role of public support in the process of convergence	102
Wojciech Wachowicz: Economic, legal and social constraints of public-private partnerships in local governments.....	111
Joanna Nucińska: Information capacity of line-item and performance based budgets of local government in Poland in the range of education funding	119

Part 2. Real estate on the local market

Joanna Cymerman: Effectiveness of municipal real estate management from the perspective of local social and economic development.....	130
Jan Kazak, Agnieszka Stacherzak, Maria Heldak: Selling municipal property in Wrocław in 2001-2011	138
Sławomir Kłosowski: Principles and conditions of the real estate valuation in the Federal Republic of Germany.....	145
Marcelina Zapotoczna: Management of real estate residential communities with the participation of municipalities on the example of Olsztyn.....	155
Katarzyna Frodyma: The DEA method in the analysis of effectiveness expenditure on waste management.....	166

Agnieszka Wasiuk

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

POZYSKIWANIE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU REGIONALNEGO PRZEZ KARKONOSKI PARK NARODOWY W LATACH 2009-2011 NA REALIZACJĘ WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

Streszczenie: W artykule przedstawiono zakres pozyskiwania środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przez Karkonoski Park Narodowy w latach 2009-2011 na realizację współpracy transgranicznej. Ukazano dotychczasową współpracę z czeskim parkiem oraz procedurę uzyskania dofinansowania w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Słowa kluczowe: współpraca, park narodowy.

1. Wstęp

Celem polityki regionalnej Unii Europejskiej jest dążenie do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zapewniającej zmniejszenie różnic w poziomie rozwoju poszczególnych regionów. W okresie programowania 2007-2013 środkiem realizacji polityki regionalnej ustanowiono Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej, co podniosło rangę współpracy i jej znaczenie dla funkcjonowania UE. Do finansowania współpracy terytorialnej wyznaczono Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), którego zadaniem jest wspieranie zrównoważonego, zintegrowanego i trwałego rozwoju terytorium UE poprzez wzmocnienie współpracy w trzech aspektach: współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej [Dołzbłasz, Raczyk 2010, s. 176].

Do regionów wsparcia, ze względu na swe peryferyjne położenie oraz niejednokrotnie trudną sytuację ekonomiczną, zostały zakwalifikowane regiony przygraniczne [Tołpa 2006]. I właśnie ze względu na swe położenie w grupie beneficjentów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, a dokładniej jednego z jej programów – Europejskiej Współpracy Transgranicznej (EWT), znalazły się dwa karkonoskie parki narodowe leżące w polsko-czeskim obszarze transgranicznym, których początki współpracy poprzedzały wejście Polski i Czech do Unii Europejskiej.

Celem opracowania jest przedstawienie zakresu, analiza oraz ocena pozyskiwania środków z EFRR przez Karkonoski Park Narodowy w latach 2009-2011, tj. od momentu uruchomienia pierwszych projektów do zakończenia roku budżetowego poprzedzającego analizę. Szczególną uwagę skupiono na pozyskiwaniu środków, dzięki którym wspierana była współpraca transgraniczna, oraz przedstawieniu udziału tych środków w ogólnym budżecie jednostki.

Cel ten zostanie zrealizowany w kilku etapach polegających na wyznaczeniu warunków realizacji projektów EWT finansowanych z EFRR, prezentacji pozycji Karkonoskiego Parku Narodowego na arenie międzynarodowej, charakterystyce form współpracy Karkonoskiego Parku Narodowego (KPN) z Krkonoškým národním parkiem (KRNAP), ocenie skuteczności w pozyskiwaniu środków europejskich na realizację współpracy transgranicznej.

Na potrzeby pracy dokonano identyfikacji projektów realizowanych przez Karkonoski Park Narodowy, przebadano dokumentację jednostki za lata 2009-2011, przeprowadzono rozmowy z koordynatorami projektów.

2. Zasady realizacji projektów w ramach Europejskiej Współpracy Transgranicznej

Do realizacji współpracy transgranicznej wzięto pod uwagę regiony UE poziomu NUTS 3 położone wzdłuż jej wszystkich wewnętrznych i niektórych zewnętrznych granic. Polskie regiony utworzyły łącznie 7 programów EWT. Na potrzeby artykułu skoncentrowano się na Programie Współpracy Transgranicznej Polska – Czechy (EWT Pl-Cz), na którego wykonanie ze środków EFRR przeznaczono 219,46 mln euro, z czego polska część stanowiła 115,78 mln euro [*Polska i jej fundusze 2009*]. W tabeli 1 zaprezentowano cel oraz kierunki współpracy EWT Pl-Cz.

Projekty realizowane w ramach EWT wyróżnia fakt, że muszą w nich uczestniczyć partnerzy z co najmniej dwóch krajów. Oczekiwane jest tu uzyskanie efektu transgranicznego – oddziaływania, które prowadzi do zniwelowania dysproporcji oraz wyrównywania poziomu życia ludzi zamieszkałych po obu stronach granicy, jak również do tworzenia nowych i zacieśniania istniejących kontaktów partnerskich pomiędzy mieszkańcami obszarów przygranicznych, organizacjami, instytucjami i przedsiębiorcami działającymi w obszarze przygranicznym. Jest to także działanie promujące wiedzę na temat partnera, jego kultury, obyczajów, tradycji i języka wśród własnych obywateli oraz wzajemne udostępnianie dorobku kulturowego i walorów środowiska [Rulińska 2006]. Współpraca pomiędzy partnerami oparta jest na osiągnięciu wspólnego celu.

Proces realizacji projektów EWT rozpoczyna się od pomysłu na konkretne działania i znalezienia odpowiedniego partnera (partnerów), tak aby nie tylko wzmocnić współpracę, ale również ograniczyć ryzyko napotkania trudności i powstania konfliktów w trakcie trwania projektu. Następnie partnerzy opracowują szczegóły projektu i wybierają spośród siebie partnera wiodącego, czyli tego, który odpowiada za

Tabela 1. Cel, priorytety i działania Programu Operacyjnego EWT Polska – Czechy na lata 2007-2013

Cel		
Wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru pogranicza polsko-czeskiego poprzez wzmacnianie jego konkurencyjności i spójności oraz promowanie partnerskiej współpracy jego mieszkańców		
Priorytety		
1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej, ochrona środowiska, profilaktyka zagrożeń	2. Poprawa warunków przedsiębiorczości i turystyki	3. Wspieranie współpracy społeczności lokalnych
Działania		
1.1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2.1. Rozwój przedsiębiorczości	3.1. Współpraca terytorialna instytucji świadczących usługi publiczne
1.2. Ochrona środowiska	2.2. Wspieranie rozwoju turystyki	3.2. Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, rekreacyjno-edukacyjnych oraz inicjatyw społecznych
1.3. Profilaktyka zagrożeń	2.3. Wspieranie współpracy w zakresie edukacji	3.3. Fundusz mikroprojektów

Źródło: www.umwd.dolnyslask.pl/ewt/wspolpraca-transgraniczna/dolny-slask-czechy.

cały projekt. Partner wiodący składa wniosek o dofinansowanie (zawierający m.in. charakterystykę partnerów, opis, harmonogram realizacji oraz budżet projektu) wraz z załącznikami (do których należy m.in. umowa partnerska partnerów projektu, dokumenty określające kondycję finansową partnerów projektu) do Wspólnego Sekretariatu Technicznego. Wniosek o dofinansowanie składany jest w językach obowiązujących w danym programie. Następnie jest on poddawany kontroli formalnej i merytorycznej oraz ocenie pod względem:

- 1) realności współpracy transgranicznej (spełnienie wymogu wspólnego przygotowania projektu, wspólnej realizacji, wspólnego personelu, wspólnego finansowania),
- 2) jakości projektu, przeprowadzonej podczas tzw. Wspólnego Panelu Ekspertów,
- 3) wpływu transgranicznego, tj. w jakim stopniu projekt przyczynia się do stworzenia trwałych wspólnych struktur i rozwoju stosunków, kontaktów transgranicznych.

Sprawdzone wnioski umieszcza się na liście rankingowej projektów, przedkładanej członkom Komitetu Monitorującego (KM). KM decyduje, które projekty otrzymają dofinansowanie ze środków danego programu. Umowa o dofinansowanie podpisywana jest natomiast z Instytucją Zarządzającą lub inną instytucją uprawnioną przez Instytucję Zarządzającą do podpisywania tego typu umów [*Podręcznik wnioskodawcy* 2008].

3. Formy i zasady współpracy transgranicznej Karkonoskiego Parku Narodowego

Karkonoski Park Narodowy został utworzony mocą Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 roku w sprawie utworzenia Karkonoskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 1959 nr 17, poz. 90). W 1993 roku decyzją działającego w ramach UNESCO Międzynarodowego Komitetu MaB (program Człowiek i Środowisko) w Paryżu utworzono Bilateralny Rezerwat Biosfery Karkonosze/Krkonoše. Obejmuje on swoim zasięgiem dotychczasowy obszar parków narodowych: Karkonoskiego Parku Narodowego i utworzonego w 1963 roku po czeskiej stronie Karkonoszy Krkonošského národního parku (KRNAP). Powierzchnia Rezerwatu wynosi 60,5 tys. ha, z czego 55 tys. ha leży na terenie Czech, a 5,5 tys. ha na terenie Polski (www.kpn.mab.pl). Utworzenie Rezerwatu było wynikiem wspólnych polsko-czeskich dążeń, dzięki którym w kolejnych latach doprowadzono do certyfikacji karkonoskich parków przez Europarc Federation jako parki transgraniczne oraz uzyskania transgranicznego certyfikatu Ramsar. Sąsiedzka współpraca została wzmocniona przez wspólny cel, jakim stało się dążenie do postrzegania karkonoskich parków narodowych jako jednolitego kompleksu przyrodniczego. Duży nacisk zaczęto kłaść na integrację lokalnych społeczności poprzez edukację ekologiczną. W obu parkach realizowano przy współpracy szkół warsztaty naukowo-edukacyjne, wzajemnie zapraszano się na lokalne imprezy ekologiczne, wytyczono i opracowano w postaci przewodnika i pulpitów informacyjnych pierwszą transgraniczną (KPN/KRNAP) ścieżkę edukacyjną „Polodowcowe dziedzictwo Karkonoszy” [Tabaka 2010].

Istotną rolę we wzmocnieniu współpracy odegrały fundusze unijne. Charakterystykę polsko-czeskich projektów w ramach EWT PI-Cz zamieszczono w tabeli 2.

Tabela 2. Opis projektów realizowanych przez Karkonoski Park Narodowy w ramach EWT PI-Cz w latach 2009-2011

Nazwa projektu (nr działania)	Opis	
1	2	
Karkonosze w Inspire – wspólny GIS w ochronie przyrody (1.2)	cel	Utworzenie wspólnego systemu zarządzania w Rezerwacie Biosfery Karkonosze/Krkonoše (MaB), tak aby Karkonosze stały się obszarem transgranicznym traktowanym całościowo w procesie planowania i zarządzania środowiskiem.
	realizacja	Budowa serwerowni, zakup i montaż elektronicznych urządzeń monitorujących natężenie ruchu turystycznego wraz z modemami do przesyłu danych, aktualizacja oprogramowania GIS (System Informacji Geograficznej), interpretacja warstw informacyjnych obu parków, organizacja warsztatów i szkoleń dla pracowników GIS obu parków, opracowanie aplikacji internetowej umożliwiającej porównywanie danych polskich i czeskich.

1	2	
Rozwój infrastruktury turystycznej KRNAP i KPN (2.2)	cel	Rozwój bazy turystycznej prezentującej walory przyrodnicze, geoturystyczne oraz dziedzictwo kulturowe Karkonoszy.
	realizacja	Po stronie czeskiej: remont i budowa sieci dróg w ogrodzie klasztornym w otoczeniu Dyrekcji KRNAP w Vrchlabí, w tym budowa altanki, ścieżek edukacyjnych, ekspozycji geologicznej oraz ogrodu ziół. Po stronie polskiej: remont domu o typowej karkonoskiej architekturze zlokalizowanego w Karpaczu i przeobrażenie go w Centrum Informacyjne KPN, utworzenie ekspozycji prezentującej geologię, geomorfologię i walory turystyczne wschodnich Karkonoszy, a także sali warsztatowej, umożliwiającej tworzenie mieszanek z karkonoskich ziół zebranych w ogrodzie ziół, zlokalizowanym przy budynku, udostępnienie dwóch ścieżek turystycznych.
Wspólna edukacja pracowników Dyrekcji KRNAP i KPN (2.3)	cel	Podniesienie kwalifikacji polskich i czeskich pracowników karkonoskich parków oraz ujednoczenie systemu informacyjnego na terenie obu parków.
	realizacja	Organizacja dwustronnych staży, kursów językowych oraz szkoleń specjalistycznych służących wymianie wiedzy i doświadczeń oraz poprawie komfortu i jakości pracy po obu stronach granicy, wydanie wspólnego regulaminu obowiązującego w transgranicznym obszarze Parku, opracowanie czesko-polskiego słowniczka oraz wspólnego logo wykorzystywanego w ramach wspólnych działań.
Wzmocnienie współpracy transgranicznej w edukacji ekologicznej KPN i KRNAP (3.1)	cel	Wzmocnienie współpracy transgranicznej w edukacji ekologicznej poprzez zaangażowanie młodzieży polskiej i czeskiej wraz z nauczycielami i pracownikami parków narodowych w realizację wspólnych zadań; poznanie i zrozumienie unikatowych wartości przyrodniczych Karkonoszy.
	realizacja	Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych dla młodzieży z dwóch szkół przygranicznych (Szklarska Poręba i Vrchlabí), organizacja międzynarodowych obchodów Dnia Ziemi, zakup kiosków multimedialnych i namiotu wystawienniczego wraz z wyposażeniem.
MIKROPROJEKTY		
Bezpieczne Karkonosze (3.3)	cel	Poprawa bezpieczeństwa odwiedzających KPN i KRNAP.
	realizacja	Cykl specjalistycznych szkoleń dla pracowników terenowych KPN i KRNAP, poszerzających ich wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, dotyczących oceny sytuacji meteorologicznej, rodzaju i przekroju śniegu, podstaw organizowania akcji ratunkowej po zejściu lawiny, posługiwania się sondą lawinową, sposobów umiejscowienia zasypanego.
Jedne góry, jedno lasy (3.3)	cel	Zwiększenie efektywności współpracy transgranicznej w obszarze edukacji ekologicznej i ochrony ekosystemów leśnych.
	realizacja	Wydawnictwa o tematyce leśnej, warsztaty tematyczne dla nauczycieli i pracowników parków, a także dla zainteresowanych przyrodniczo dzieci z dwóch szkół partnerskich: w Szklarskiej Porębie i Lanowie, transgraniczne imprezy o charakterze masowym.

Źródło: strona internetowa www.kpnmap.pl.

W każdym z wymienionych projektów partnerem wiodącym był KRNAP. We współpracy współfinansowanej ze środków UE postawiono zarówno na inwestycje w infrastrukturę turystyczną, w działania integrujące pracowników obu parków, jak i na poprawę relacji parków ze społeczeństwem i edukację ekologiczną.

4. Analiza i ocena zakresu pozyskiwania środków EFRR przez Karkonoski Park Narodowy w latach 2009-2011

Do realizacji wyznaczonych dla parków narodowych zadań niezbędna jest alokacja funduszy publicznych. W ponadszesnastoletniej historii prawnego funkcjonowania parki narodowe przeszły kilka przeobrażeń pod względem organizacyjno-prawnym. Zmieniające się przepisy odnośnie do finansów publicznych spowodowały, iż były już one jednostkami budżetowymi, przy których funkcjonowały gospodarstwa pomocnicze (do 31 grudnia 2010 roku), czy jak obecnie od 1 stycznia 2012 roku państwowymi osobami prawnymi w rozumieniu ustawy o finansach publicznych z 29 sierpnia 2009 roku. Zmiana tych form miała przede wszystkim wpływ na spełnienie powierzonych ustawowo funkcji, sposób gromadzenia i wydatkowania środków finansowych, ale również na możliwości realizacji projektów finansowanych ze źródeł zagranicznych. Do końca 2011 roku parki narodowe jako państwowe jednostki budżetowe rozliczały się z budżetem według zasady brutto [Podstawka 2010, s. 106]. W związku z tym dochody i wydatki podlegały objęciu planem budżetowym w pełnej wysokości. Zgodnie z zasadą prefinansowania, to znaczy koniecznością pokrycia kosztów projektu ze środków własnych, by następnie uzyskać zwrot poniesionych nakładów finansowych ze środków UE (maksymalnie 85% wydatków kwalifikowanych), niezbędne było zaplanowanie i uzyskanie tych nakładów od ministra środowiska jako organu nadrzędnego dla polskich parków narodowych. Wśród projektów realizowanych przez KPN ze środków UE w latach 2009-2011 znalazły się projekty współfinansowane z EFRR w ramach programów Infrastruktura i Środowisko (6 projektów), Europejskiej Współpracy Transnarodowej Europa Środkowa (1 projekt) oraz Europejskiej Współpracy Transgranicznej Polska-Czechy (6 projektów). Tabela 3 ukazuje wielkość pozyskanych dofinansowań.

Tabela 3. Środki pozyskane przez Karkonoski Park Narodowy z EFRR w latach 2009-2011

Źródło środków		2009		2010		2011	
		kwota w tys. zł	relacja do środków ogółem w %	kwota w tys. zł	relacja do środków ogółem w %	kwota w tys. zł	relacja do środków ogółem w %
EFRR	PO IiŚ	2043	34,2	2793	32,4	4270	31,7
	PO EWT Polska – Czechy	108	1,8	1391	16,1	1554	11,5
	PO EWT Europa Środkowa	44	0,7	27	0,3	25	0,2
Pozostałe środki		3775	63,3	4414	51,2	7634	56,6
Ogółem		5971	100,0	8625	100,0	13 483	100,0

Źródło: opracowano na podstawie Rb-28 rocznego sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa przez Karkonoski Park Narodowy w latach 2009-2011.

Biorąc pod uwagę dane z tabeli 3, należy stwierdzić, iż wysokość pozyskiwanych środków z EFRR wzrastała rokrocznie i stanowiła niemalże połowę całościowego budżetu jednostki. Na podkreślenie zasługuje fakt, że pozyskane z EFRR środki były przeznaczone na realizację konkretnych zadań objętych projektem, natomiast środki ujęte w tabeli jako „pozostałe” w znacznej części stanowiły dochody przeznaczane na bieżące wydatki jednostki związane m.in. z utrzymaniem budynków czy wynagrodzeniami. Była to istotna pomoc finansowa w czasie, w którym decydowano o przyszłości funkcjonowania parków i nieznanne były zasady ich funkcjonowania i finansowania w latach następnych.

Dążąc do oceny wykorzystania przez Karkonoski Park Narodowy środków z EFRR na współpracę transgraniczną, można stwierdzić, że projekty prowadzone w ramach EWT doprowadziły do wzmocnienia współpracy na pograniczu polsko-czeskim. Mimo iż były to projekty o zdecydowanie niższych kosztach w stosunku do projektów realizowanych w ramach PO IiŚ, które były typowymi inwestycjami i zdecydowanie bardziej odpowiadały nadanym ustawowo zadaniom, tj. prowadzeniu działań ochronnych w ekosystemach parku narodowego oraz jego udostępnianiu. W ramach EWT Pl-Cz uzyskano zakładany na początku efekt transgraniczny. Szczególnie rozwinęły się kontakty partnerskie pomiędzy pracownikami parków narodowych i służbami ratowniczymi z obu stron granicy. Pokonana została bariera językowa, poznano warunki pracy partnera i znaleziono wspólne cele w obszarze poprawy bezpieczeństwa i atrakcyjności zwiedzania Karkonoszy. W efekcie powstały pomysły na realizację kolejnych projektów o podobnej tematyce w latach następnych. Bardzo ważnym skutkiem współpracy było ujednoczenie systemu informacji geograficznej obu parków, prowadzące do poprawy stanu i jakości środowiska w obszarze pogranicza polsko-czeskiego. Wzmocniono mechanizmy udostępniania danych i wymiany informacji dotyczących środowiska w obszarze przygranicznym, w tym dla partnerów lokalnych i naukowych. Istotną korzyść kontaktom polsko-czeskim przyniosły wielokrotnie organizowane festyny ekologiczne. Wspólna organizacja oraz udział mieszkańców, turystów, uczniów, nauczycieli, lokalnych władz i przedsiębiorców w tych przedsięwzięciach przyczyniły się do zmiany postrzegania sąsiada i zacieśnienia kontaktów interpersonalnych.

5. Zakończenie

Z analizy danych udostępnianych przez polskie parki narodowe na ich stronach internetowych wynika, że Karkonoski Park Narodowy jest wśród nich najaktywniejszym w pozyskiwaniu dodatkowych środków z Unii Europejskiej na realizację przydzielonych ustawowo zadań. O aktywności tej może świadczyć fakt, iż w latach 2009-2011 Karkonoski Park Narodowy realizował 13 projektów finansowanych z dostępnych na lata 2007-2013 funduszy strukturalnych. Następny w kolejności co do liczby zrealizowanych projektów był Biebrzański Park Narodowy, który zrealizował 5 projektów tego typu. Dodatkowo trzeba podkreślić, że mimo iż zdecydowana

większość parków pod względem terytorialnym mogłaby zostać zakwalifikowana do beneficjentów EWT, to poza Karkonoskim Parkiem Narodowym tylko dwa inne parki realizowały podobne projekty. Co więcej, należy zwrócić uwagę, iż 8 spośród 23 parków nie realizowało żadnego projektu finansowanego ze źródeł zagranicznych.

Zrealizowane przez Karkonoski Park Narodowy projekty, które miały na celu wzmocnienie współpracy z parkiem czeskim, przyczyniły się również do zmiany postrzegania parków narodowych jako przeszkody w rozwoju regionów. Uzyskano to poprzez wspólne działania znoszące bariery językowe między pracownikami parków karkonoskich, stworzenie ujednoliconego systemu reagowania w razie wypadków w górach, inwestycje w rozbudowę centrów edukacyjnych, organizacje wspólnych spotkań mieszkańców i turystów z obu krajów, wspólne wydawnictwa. Bez dodatkowych funduszy i nakładu pracy osób z obu parków współpraca nie osiągnęłaby takiego poziomu.

Literatura

- Dołzbłasz S., Raczyk A., *Współpraca transgraniczna w Polsce po akcesji do UE*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.
- Podręcznik wnioskodawcy. Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, MRR, Warszawa 2008.
- Podstawka M., *Finanse publiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
- Polska i jej fundusze*, MRR, Warszawa 2009.
- Rulińska M., *Partnerstwo w projektach transgranicznych*, materiały z konferencji, <http://www.interreg3a.dolnyślask.pl/pliki/szkolenia/PartnerstwoTransgraniczne1.pdf>, Jelenia Góra 2006.
- Tabaka S., *Edukacja ekologiczna w Karkonoskim Parku Narodowym*, Edukacja Ekologiczna w Województwie Dolnośląskim, II Dolnośląskie Międzysektorowe Forum Ekologiczne, Wrocław 2010.
- Tołpa T., *Polityka regionalna w debacie o konstytucji europejskiej*, [w:] *Rola przedsiębiorczości w podnoszeniu konkurencyjności społeczeństwa i gospodarki*, red. Z. Ziolo, T. Rachwał, Przedsiębiorczość-Edukacja, nr 2, Warszawa-Kraków 2006.
- Wójtowicz A., *Europejski, Transgraniczny Park*, Biznes i Ekologia, Piastów 2011.

ACQUISITION OF FUNDS FROM THE EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND BY KARKONOSZE NATIONAL PARK BETWEEN 2009-2011 FOR THE IMPLEMENTATION OF CROSS-BORDER COOPERATION

Summary: The article presents the range of acquisition of funds from the European Regional Development Fund by the Karkonosze National Park in the years 2009-2011 for the implementation of cross-border cooperation. It shows previous collaboration with the Krkonošský Národní Park and the procedure of obtaining funds under the European Territorial Cooperation.

Keywords: cooperation, national park.